

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษา เรื่อง การค้าไทย-ลาว ณ จุดที่มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ในบริบทของวัฒนธรรมเศรษฐกิจ (The Study of Thai – Laos Trading at the 3rd Mekong Bridge in the Eco-Cultural Context) เริ่มต้นขึ้นมาจากความสำคัญของปัญหาที่ว่า ในอดีตที่ผ่านมาระบบเศรษฐกิจและการขนส่งของไทยมีอิทธิพลต่อลาวมาก (เอกจิต วงศ์สุชาติกุล, 2523) ใน พ.ศ. 2516 – 2518 ลาวขายสินค้าให้ไทยมากถึงร้อยละ 65 ของสินค้าออกทั้งหมด และลาวซื้อสินค้าไปจากไทย คิดเป็นมูลค่าเล็กน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการค้าต่างประเทศของไทย (สุรัชย์ สิริไกร, 2541) การค้าในระบบตามแนวชายแดนมีมูลค่ามากกว่าการซื้อขายอย่างเป็นทางการ แขนงขนาดใหญ่ของลาว ทำการค้าขายกับไทยอย่างลักลอบและอย่างถูกต้อง และได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจไทยมากกว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจลาว

นอกจากนี้ ด้านการค้าที่มีปริมาณและมูลค่าการค้าสูงสุด คือ ด้านการค้าที่จังหวัดหนองคาย ด้านการค้าที่จังหวัดมุกดาหาร ด้านการค้าที่จังหวัดนครพนม และด้านการค้าที่อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี จากการสำรวจสถิติการค้า พบว่า มูลค่าการค้าไทย – ลาว จะมีอัตราการขยายตัวขึ้นสูงมาก เมื่อนับจาก พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ในขณะเดียวกันก็มีสินค้าไทยส่วนหนึ่งที่ลาวนำเข้าเพื่อเศรษฐกิจของลาวเองเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 22.1 ของการนำเข้าทั้งหมด ที่เหลือร้อยละ 77.9 ส่งต่อออกไป (Re – Export) ยังประเทศที่สามในลักษณะสินค้าผ่านแดน

ฝ่ายไทยและลาวได้กำหนดจุดที่จะสร้างสะพานร่วมกันไว้แล้ว คือ บ้านห้อม ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ห่างออกไปจากตัวเมืองจังหวัดนครพนมประมาณ 11 กิโลเมตร สำหรับฝั่งลาว ตรงกับบ้านเวินใต้ เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน ห่างออกไปจากเมืองท่าแขกประมาณ 13 กิโลเมตร งบประมาณที่จะใช้ในการก่อสร้างอยู่ในวงเงิน 1,000 ล้านบาท

การศึกษาวิจัยแบ่งออกได้เป็น 2 หมวด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

- (1) การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของ ข้าราชการระดับสูงของจังหวัดนครพนม ดำเนินนโยบายและมาตรการทางการค้าโดยตรงจากรัฐบาลไทย พ่อค้ารายใหญ่ของจังหวัดนครพนม ติดต่อค้าขายกับชาวลาวและชาวเวียดนาม โดยการส่งสินค้าข้ามท่าเทียบเรือ (แพขนานยนต์) เข้าไปยังแขวงคำม่วน เจ้าของร้านค้าเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องนุ่งห่มแฟชั่น โทรศัพท์มือถือ เครื่องสังฆภัณฑ์ เป็นกลุ่มสินค้าที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวลาวอย่างแน่นแฟ้น
- (2) การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของ ข้าราชการระดับสูงของแขวงคำม่วน ซึ่งดำเนินนโยบายและมาตรการทางการค้าสนองต่อรัฐบาลกลางของ สปป.ลาว เจ้าของร้านค้าซึ่งค้าขายสินค้าที่สำคัญระหว่างไทย – ลาว – เวียดนาม ประกอบด้วย เครื่องอุปโภคบริโภค และเครื่องนุ่งห่ม เป็น

ต้น ผู้รับจัดการขนส่งสินค้า (Forwarding Agent) ผู้ที่ประกอบธุรกิจนี้ในแขวงคำม่วน จะเรียกว่า เอเยนต์ (ส่งสินค้า) ประชาชนลาว (ชาวลาว) เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและกสิกรรมเป็นหลัก

ผลการศึกษา ทำให้พบว่า โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ทำให้ปริมาณความต้องการสินค้าไทยในพื้นที่รอบๆ ของจังหวัดนครพนมจะหลังไหลมาสู่จุดที่มีการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ความสำคัญของประเทศไทยในสายตาของประชาชนและภาคเอกชนของ สปป.ลาว และเวียดนามจะมีมากขึ้นภายหลังจากการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 แล้ว เขตเทศบาลเมืองนครพนมจะขยายตัวออกไปด้วย ปริมาณการลงทุนในอุตสาหกรรมและภาคบริการ เช่น โรงแรมและร้านอาหาร รวมทั้งการท่องเที่ยวระหว่างไทย (จังหวัดนครพนม และจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียง) – ลาว (แขวงคำม่วน) และระหว่างไทย (จังหวัดนครพนม และจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียง) – เวียดนาม (เมืองเว้ – เมืองวินห์ – จังหวัดกว๋างบิ่ง) จะเพิ่มขึ้น

สิ่งที่เกิดขึ้นตามมา ก็คือ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมความทันสมัย (Modern Culture) จากไทยไปสู่ทั้งสองประเทศนี้มีความต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยการบริโภคสินค้าและการใช้เครื่องนุ่งห่มแฟชั่นจากกระบวนการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนทั้งของไทยและลาว นอกจากนี้ ปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ในตราหือ และบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนรูปแบบสินค้าที่ถ่ายทอดผ่านรายการโทรทัศน์เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สินค้าไทยได้รับความนิยมอย่างมาก

ผลการศึกษาทั้งสองส่วนถูกนำมาวิเคราะห์จนเป็นข้อสรุปในทิศทางที่สอดคล้องกันอยู่มาก โดยพบว่า กลุ่มข้าราชการระดับสูงเล็งเห็นว่าสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 จะส่งเสริมการค้า การลงทุน การขยายตัวทางเศรษฐกิจให้กับไทยในเวลาที่ยั่งยืนรวดเร็ว และไทยจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่าลาวและเวียดนามในทุกๆ ด้าน และทำให้ไทยมีความสำคัญในสายตาของทั้งสองประเทศนี้ ส่วนในระดับประชาชน เจ้าของร้านค้า และพ่อค้าทั้งไทย – ลาว มองว่า การก่อสร้างสะพานจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวลาวดีขึ้น สินค้าขายได้มากขึ้น และจังหวัดนครพนมมีความเจริญมากขึ้น ซึ่งไปเพิ่มความสำคัญของจังหวัดนครพนมในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้เป็นหัวเมืองที่มีความสำคัญ

เมื่อโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 3 ที่ด่านนครพนมเกิดขึ้น การค้าไทย – อินโดจีนมีแนวโน้มที่จะเจริญรุดหน้า เพราะสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 จะดึงกัมพูชาและเวียดนามตอนใต้เข้ามาหาไทย จังหวัดนครพนมจะกลายเป็นหัวเมืองที่มีปริมาณการค้าอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การพัฒนาเครือข่ายถนนในจตุรรอยต่อสะพานที่สร้างขึ้นจะทำให้ปริมาณการค้าไทย – อินโดจีน เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ความสำคัญของไทยในสายตาของลาว – เวียดนาม – กัมพูชา จะมากขึ้น และประเทศเหล่านี้จะกลายเป็นแหล่งระบายสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย